

1 Tõendamiskohustus

1.1 Millised on tõendamiskohustust reguleerivad normid?

Tõendamise puhul järgitakse Kreeka õiguses dispositiivuse põhimõtet (*archi tis diáthesis*). See tähendab, et kohus tegutseb ainult poole taotlusel ning teeb otsuse poolte esitatud ja tõendatud faktiväidete ja nende esitatud taotluste põhjal. Menetlustoiminguid tehakse poole taotlusel, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Kumbki pool peab tõendama ainult neid asjaolusid, mis mõjutavad asjas tehtavat kohtuotsust ja on vajalikud tema iseseisva hagi või vastuhagi toetamiseks. Tõendamata taotlus lükatakse tagasi.

1.2 Kas on olemas normid, mille alusel on teatavad asjaolud tõendamiskohustusest vabastatud? Millistel juhtudel? Kas tõenditega on võimalik konkreetne õiguslik eeldus ümber lükata?

Kui seaduses nõutakse asjaolu tõendamist, on lubatud esitada vastupidiseid tõendeid, kui ei ole sätestatud teisiti. Asjaolusid, mis on nii tuntud, et nende tõesuses ei saa olla põhjendatud kahtlust, või mis on kohtule teada teistest kohtuasjadest, võetakse automaatselt arvesse ja neid ole vaja tõendada. Kohus võtab tõendeid nõudmata automaatselt arvesse ühisest kogemusest tulenevaid teadmisi. Kohus võtab omal algatusel arvesse ka teiste riikide seadusi, tavasid ja kasutusviise, kuigi võib nõuda tõendeid, kui ta ei ole nendega tuttav.

1.3 Kui veendunud peab kohus asjaolus olema, et oma otsus sellele asjaolule rajada?

Kohus hindab tõendeid vabalt ja tal on kaalutusõigus antud ütluste tõesuse üle otsustamisel. Ta peab oma otsust põhjendama. Kui seaduses on sätestatud, et asja võib lahendada ainult tõenäosuste kaalumise põhjal, nt esialgse õiguskaitse vahendite (*asfalistiká métra*) taotluse korral, ei ole kohus kohustatud kohaldama tõendite kogumist, lubatud tõendamisiise ja esitatud tõendite tõendusjõudu reguleerivaid norme, vaid võib asjaolude suhtes seisukohale jõudmiseks võtta arvesse kõike, mida ta peab asjakohaseks.

2 Tõendite kogumine

2.1 Kas tõendite kogumiseks on alati nõutav poole taotlus või võib kohtunik teatavates olukordades koguda tõendeid ka omal algatusel?

Aluspõhimõtte kohaselt taotlevad tõendite kogumist ja esitavad tõendeid pooled. Kohus võib siiski määrata seadusega lubatud tõendite esitamise omal algatusel, isegi kui pooled ei ole nende kogumist taotlenud.

2.2 Millised on järgmised sammu, kui poole taotlus tõendite kogumiseks rahuldatakse?

Kohus teeb pärast tõendite kogumist asjas sisulise otsuse, kui ta ei pea tõendeid ebapiisavaks. Viimasel juhul võib ta määrata uute, täiendavate tõendite esitamise.

2.3 Millistel juhtudel võib kohus tagasi lükata poole taotluse koguda tõendeid?

Kui kohus peab olemasolevaid tõendeid piisavaks või kui pool ei esitanud taotlust seaduses sätestatud tähtaja jooksul.

2.4 Millised on tõendamise eri viisid?

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*Kódika Politikís Dikonomías*) kohaselt on tõendid ülestunnistused, vaatlused, eksperdiarvamused, dokumendid, poolte seletused, tunnistajate ütlused, faktilised eeldused ja kirjalikud tunnistused.

2.5 Millised on tunnistaja ütlustega tõendamise meetodid ja kas need erinevad meetoditest, mida kasutatakse eksperdi arvamusega tõendamisel? Millised on kirjalike tõendite esitamise ja ekspertiisiaruande/eksperdiarvamuse kohta kehtivad nõuded?

Ekspertid (*pragmatognómones*) abistavad kohut, esitades arvamuse neile kohtu poolt esitatud küsimuste kohta. Vajaduse korral nõuab kohus, et eksperdid viibiksid kõigi või teatavate menetlustoimingute tegemise juures. Iga kohus peab ekspertide nimekirja. Justiitsministri ettepanekul vastu võetud korraldustes on sätestatud nimekirjade koostamise ja pidamise kord. Asja menetlev kohus annab ekspertidele vajalikud juhised, kuidas nad peavad oma ülesandeid täitma, ja märgib eelkõige a) kas ta peab vajalikuks nende kohalviibimist kohtumenetluse mõnes etapis ja b) kas eksperdiarvamus tuleb anda kohtus või üksnes koostada ekspertide poolt. Kui asja menetlev kohus ei ole teisiti määranud, võib sama pädevust kasutada teine kohus, kellele on antud üle mõni eksperdiarvamusega seotud menetlustoiming, või volitatud kohtunik (*entetalménos dikastís*). Kui arvamus tuleb anda kirjalikult, määrab kohus tähtaja, mille jooksul eksperdid peavad arvamuse esitama. Kohtunik või kollegiaalse kohtukoosseisu korral eesistuja võib tähtaega ekspertide taotlusel ja pooli eelnevalt kohtusse kutsumata pikendada, kui eksperdid leiavad, et määratud tähtaeg ei ole arvamuse koostamiseks piisav. Kui eksperte on mitu, teevad nad kõik eksperdiarvamuse koostamiseks vajalikud toimingud ja koostavad kirjaliku arvamuse ühiselt. Ükskõik kes neist võib eksperdid kokku kutsuda. Kirjalikus arvamuses tuleb märkida, milliseid toiminguid nad on teinud, ja esitada iga eksperdi seisukohad koos põhjendustega. Ekspertid peavad kirjaliku arvamuse allkirjastama. Kui mõni ekspert ei viibi arvamuse koostamise juures või keeldub seda allkirjastamast, tuleb seda arvamuses märkida. Ekspertid või nende poolt selleks volitatud isik esitavad kirjaliku arvamuse neid määranud kohtu kantseleisse ja see registreeritakse. Kui arvamus esitatakse selle kohtu kantseleisse, kellele volitatud kohtuniku kohus on ekspertiisi korraldamise üle andnud, edastatakse arvamus viivitamata asja menetlevale kohtule. Kohus hindab eksperdiarvamust alati vabalt.

2.6 Kas mõni tõendamisiis on teistest suurema tõendusjõuga?

Poole poolt kohtus või volitatud kohtuniku ees tehtud suuline või kirjalik ülestunnistus (*omología*) on täielik tõend selle tegija vastu. Väljaspool kohut tehtud ülestunnistusi hinnatakse vabalt nagu muid tõendeid.

2.7 Kas teatavate asjaolude tõendamiseks on kohustuslikud kindlad tõendamisiisid?

Lepinguid ja kollektiivlepinguid ei saa tõendada tunnistaja ütlustega, kui tehingu väärtus ületab 20 000 eurot, ning dokumentide sisu vastu ei ole tunnistaja ütlused lubatud isegi juhul, kui tehingu väärtus on alla 20 000 euro (2 miljonit drahmi). Tunnistaja ütlused on sellest olenemata lubatud järgmistel juhtudel:

a) kui tõendusjõuga dokument pakub algelisi tõendeid, mille põhjal on tõenäoline, et tehing tõepoolest sõlmiti (kirjalike tõendite alged ehk *archí éngrafis apódeixis*); b) kui on füüsiline või moraalne põhjus, miks dokumenti ei saa esitada; c) kui tõendatakse, et dokument koostati, kuid on eksikombel kaduma läinud; d) kui tunnistajate ütlustega tõendamist õigustavad tehingu olemus või selle toimumise eritingimused, eriti kui tegemist on äritehingutega.

2.8 Kas seadus kohustab tunnistajaid ütlusi andma?

Kõik tunnistajana ülekuulamisele kutsutud isikud peavad kohale ilmuma ja andma ütlusi neile teadaolevate asjaolude kohta. Kui isik jätab põhjuseta ilmumata, mõistab kohus temalt määrusega välja tema puudumise tõttu tekkinud kulud, ja võib määrata ka trahvi.

2.9 Millistel juhtudel võivad nad keelduda ütluste andmisest?

Tunnistajana ütluste andmisest võivad keelduda järgmised isikud: 1) vaimulikud, advokaadid, notarid, arstid, proviisorid, meditsiiniõed, ämmaemandad, nende abid ja poole õigusnõustaja seoses asjaoludega, mis on neile teatavaks saanud seoses nende ameti- või kutsetegevusega; 2) pooltega otse- või külgsuunas suguluses või hõimlus- või lapsendamissidemetes olevad isikud kuni kolmanda astmeni, välja arvatud juhul, kui neil on samasugused sidemed kõigi pooltega, ning abikaasad, endised abikaasad ja kihlatud. Lisaks sellele ei ole tunnistaja kohustatud andma ütlusi 1) asjaolude kohta, mis võiksid süüestada teda ennast või isikut, kes on temaga suguluses tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 401 lõike 2 tähenduses, või mis võiksid määrada tunnistaja või sellise isiku au; 2) asjaolude kohta, mis kujutavad endast ametisaladust.

2.10 Kas isikut, kes keeldub tunnistamast, võib karistada või sundida ütlusi andma?

Tunnistajale, kes ilmub kohtusse, kuid keeldub ütluste andmisest, isegi kui talt seda nõutakse, võib kohus määrata trahvi.

2.11 Kas on isikuid, keda ei saa tunnistajana üle kuulata?

Tunnistajana ei saa üle kuulata järgmisi isikuid:

preestrid seoses asjaoludega, mis on neile usaldatud pihisaladusena;

isikuid, kes ei olnud kõnealuste sündmuste ajal vaimselt võimelised neid mõistma või ei ole suutelised tajutut edasi andma;

isikuid, kes kannatasid kõnealuste sündmuste ajal sellise psüühikahäire käes, mis pärssis oluliselt nende arusaamist ja tahet, või on sellises seisundis ajal, kui neid tahetakse üle kuulata;

advokaate, notareid, arste, proviisoreid, meditsiiniõdesid, ämmaemandaid, nende abid ja poole õigusnõustajat seoses asjaoludega, mis on neile usaldatud või teatavaks saanud ameti- või kutsetegevuse käigus ja mille suhtes kehtib konfidentsiaalsuskohustus, välja arvatud juhul, kui isik, kellelt teave saadi ja kelle ees neil on konfidentsiaalsuskohustus, lubab neil tunnistajana ütlusi anda;

ametnikke ja tegevõjaväelasi seoses asjaoludega, mille suhtes neil on konfidentsiaalsuskohustus, välja arvatud juhul, kui vastutav minister lubab neilt ütlusi võtta;

isikuid, kes võivad olla kohtuasja tulemustest huvitatud.

2.12 Milline on kohtuniku ja poolte roll tunnistaja ülekuulamisel? Millistel tingimustel võib tunnistaja üle kuulata videokonferentsi vahendusel või muude tehniliste vahendite abil?

Enne ülekuulamist võetakse tunnistajalt vanne (usuline vanne või kinnitus). Tunnistajad kuulatakse üle eraldi ja neid võib teiste tunnistajate või pooltega vastastada ainult juhul, kui seda peetakse oluliseks. Tunnistajad annavad ütlusi suuliselt. Tunnistajad peavad selgitama, kuidas asjaolud, mille kohta nad ütlusi annavad, neile teatavaks said. Teistelt kuulatud asjaolude puhul tuleb nimetada isik, kellelt teave saadi. Kohus võib kõrvaldada poolte või nende õigusnõustaja poolt tunnistajale esitatud küsimused, mis on selgelt tarbetud või asjassepuutumatud, ning kuulab tunnistaja ülekuulamise lõppenuks, kui ta leiab, et tunnistaja on rääkinud kõik, mida ta tõendatavate asjaolude kohta teab. Kohus võib omal algatusel või poolte taotlusel otsustada, et konkreetsel juhul tuleb korraldada videokonferents. Kohus otsustab sellise taotluse rahuldamise, kui ta on kindlaks teinud, kas tehnoloogia kasutamine on menetluse tõhusaks läbiviimiseks vajalik. Kohus võib videokonferentsi korraldamise taotluse juhtumi asjaolusid arvestades rahuldada, nõudes samal ajal menetluse nõuetekohaseks läbiviimiseks lisatagatisi. Kohtunik, kohtusekretär ja teised videokonferentsil osalejad peavad olema enne ühenduse loomise kavandatud algust asjakohastes ruumides kohal. Kohus kaalub juhtumipõhiselt, kas kaugasukohas peaks olema kohal kohtunik. Seadmeid käsitseb kohtunik või volitatud kohtutöötaja. Konsulaarasutuses käsitseb seadmeid delegatsiooni juhi volitatud isik. Videokonferentsi vahendusel ülekuulamine viiakse läbi vastavalt asjaomast menetlustoimingut reguleerivatele tsiviilkohtumenetluse seadustiku sätetele. Kohtunik määrab kindlaks ruumides kohal viibida võivate isikute arvu. Ta viib ülekuulamise läbi ja annab mõlemas asukohas viibivatele isikutele vajalikud juhised. Igal kohtuliikmel ja menetlusosalisel on ülekuulamist läbi viiva kohtuniku loal õigus esitada pooltele, tunnistajatele ja kohalviibivatele ekspertidele küsimusi. Kaugruumis asuva isiku tuvastamisel abistab kohtunikku kohtusekretär või kaugasukohas asuv isik, keda on volitanud konsul. Ülekuulamist läbi viiv kohtunik otsustab, millal videokonferents lõpeb. Tunnistajate, ekspertide ja poolte ülekuulamine videokonferentsi vahendusel loetakse toimunuks kohtus ning on sama tõendusjõuga nagu kohtusaalis toimuv ülekuulamine.

3 Tõendite hindamine

3.1 Kas asjaolu, et pool on saanud tõendid ebaseaduslikul teel, seab kohtule otsuse tegemisel piiranguid?

Kohus võib võtta arvesse ainult seaduslikke tõendeid. „Seadusliku“ tõendi (*nõmima endeiktiká mésa*) mõiste hõlmab ka tõendi saamise viisi. Ebaseaduslikult saadud tõendid on ebaseaduslikud ja neid ei võeta arvesse.

3.2 Kas minu kui poolte antud seletusi võetakse tõendina arvesse?

Jah, poolte antud seletusi võetakse tõendina arvesse.

Viimati uuendatud: 13/11/2018

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.